

Az állami bankoknak tartozó parasztok helyzete még rosszabb. Azok, akik 25.000 dinárig bármilyen összeggel tartoznak az államnak, 25-, legfeljebb 30 %-os csökkentést (egyéenkénti elbírálás szerint) kapnak. Az árú-adósságok csökkentésében nem részesülnek, de kapnak 12 éves, kamatmentes haladékot. Ide tartoznak azok is, akik földvásárlásból kifolyólag adósodtak el, noha a föld ára azóta kb. $\frac{1}{6}$ -ára esett.

Az 1000, illetve 500 dináros adósságokat két részletben pontosan kitűzött határidőkön belül kell kifizetni és ha a paraszt egy részletet nem fizet, a hitelezőnek jogában áll bíróságilag követelni az egész összeget.

3. Hogyan áll a dolog a hitelezőkkel?

a) Az állam a bankoknak és hitelszövetkezeteknek a régi adósságok 75 %-át fizeti meg, ezenkívül a kamatokat, valamint minden költséget 1932. IV. 20.-tól 1936 IV. 20.-ig. A dinár vásárlóereje azonban 1929—1936-ig 110 %-al növekedett. A bankok kezében tehát ma 75— dinár annyi, mint 1928-ban 157·50 dinár. A bankok ugyanakor, mikor a régi adósságoknál nominálisan minden 100 din. után 25— dinárt vesztenek, a valóságban 57·50 dinárt nyernek.

b) A nagybirtokok követelése teljes egészében biztosítva van. Ha figyelembe vesszük a magas földárakat, melyeken abban az időben a földet eladták, világosan látszik hogy adósaikat jól megfizették. Emellett a követelések két részletét egyszerre, 1936. XI. 15.-ig kellett kifizetni, a harmadik részletet pedig 1937. XI. 15.-én kapják meg.

c) Míg az előbbi törvény a magánhitelezőknek 1 %-os kamatot engedélyez, addig ez a mostani 3 %-ot állapít meg. Ha pedig a hitelező úgy látja, hogy adósa fizethet, joga van bíróságilag az egész tartozást követelni.

A parasztadósságok rendezéséről szóló törvény a múlt év november 15.-én lépett életbe. Ez annyit jelent, hogy a paraszt hamarosan megismerheti, ha ugyan eddig már nem ismerte meg saját tapasztalatai alapján, a törvény jó vagy rossz oldalait.

Hajdú Vilmos

BÁLINT GYÖRGY: JÉGTÁBLÁK, KÖNYVEK, KOLDÚSOK

Ma már nyilvánvaló, hogy Bálint György a Pesti Napló olvasóinak legjavával oly mély kapcsolatot teremtett, amilyenre csak kevés példa akad a magyar újságírásban. Meghitt barátjává, sőt cinkosává tudja avatni az olvasót, akivel aztán együtt háborodik föl, együtt búsong, együtt retteg és együtt dacol e kegyetlen napok áradatában. Ma már azonban nyilvánvaló az is, hogy Bálint György publicisztikai munkásságának jelentősége túlnő egy napilap, de még magának az újságírásnak a keretén is. E műfajban sikerült sajátos formát megalkotnia és rokonszenves egyéni-

ségét tisztán kifejező hangot kifejleszteni, de ami a legfőbb: üdítően új szellemet lopott be a magyar publicisztikába, ellenfeleit is lefegyverzőn, ízléssel és töretlen ötletességgel. Minden írása: bravúr; s csaknem minden írása társadalmi cselekedet is. Hiszen ez a nagy kultúráltságot és még nagyobb bátorságot igénylő munkálkodás sokunknak ad manapság kedvet és erőt, sőt példát is a szellemi magatartásra.

Mert ezekben az élet örök-friss áramába kapcsolódó írásokban (melyekben oly mesterien tömöríti és vegyíti Bálint a bölcseletet a lírával, de még a politikával is!) a legigazabban emberi — mert szociális és heroikus — lélek fénye csillog. Bálint György szellembéli rokonai kétségtelenül a legnagyobbak: Gide épügy, mint az antik világ szellemóriásai. Írásainak legfőbb jellegzetessége ép a klasszikus világosság s a nemes egyszerűség, amely szinte észrevétlenül színesedik át s válik itt-ott lírává. Hangjának kicsengése azonban ennek ellenére is sokszor éles és messzireható. (Cselédek, 2 gangszter stb.) Viszont cikkeit leginkább az a művészi tökélyig fejlesztett kifejezőmód jellemzi, ami kevés és csöndes szóval is sokat mond és sokat sejtet.

E meghatóan tiszta könyvnek már az előszavából is annyira élesen rajzolódik ki Bálint György rokonszenves írói-emberi karaktere, hogy azt alább teljes egészében közöljük.

— s — ó.

Előszó helyett

„Harmincas vagyok és korszerűtlen. Nem mintha nem érteném ezt a kort, — ó nagyon is értem. Éppen ezért állok vele szemben, ezért tudom egyre kevésbé elfogadni. Azt hiszem, sokat vétkezem ellene — hála Istennek. Vannak törvényszékek, melyek előtt dicsőség vádlottnak lenni.

Nem hiszek abban, amiben ez a kor hisz, nem élvezem azt, amiért lelkesedik, nem vetem meg, amit elítél. Nem osztozom legfőbb erényében: a mult feltétlen tiszteletében. Nem volt még kor, mely ennyire lemondott volna önállóságáról, mely ennyire a mult felé fordult volna, hogy létjogosultságát hagyományokkal igazolja. Lázás igyekezettel keres ősokeket, hogy mitoszuk kódébe húzódva, üzze homályos játékait. Ósi mitoszok folytatójaként tetszeleg, hősi pózokban. Más korok is kerestek már támaszt a multban, de nem így. A francia forradalmárok szívesen hivatkoztak Brutusra és Cassiusra, Napoleonnak Cézár volt a mintaképe, Petőfi Marat és Desmoulins utódának vallotta magát. De ők nem hátralépések igazolásához keresték e mintaképeket, hanem az előnyomulást tanulták tőlük. „Korunk hősei“ azért tisztelik a multat, mert csak a mult segítségével tudnak tiszteletet szerezni maguknak. Nem tudok résztvenni e lelkes és népes tisztelet-olimpiáson. André Gide szavára gondolok, amit képzelt tanítványához intézett: „Akkor

követsz a leghívebben, ha elhagysz." Ezt a tanítást igyekszem mindig követni. Ez egyik főbűnöm a korral szemben.

De van még több is. Csak a legsúlyosabbat nmlítem: nem vagyok babonás. *Nem hiszem, hogy komoly bajokat kézrátevéssel, vagy kézfelemeléssel lehet gyógyítani.* Az olvasás híve vagyok és nem a ráolvasásé. Írtózom a varázsszavaktól. Szeretem az egyszerű, világos szövegeket. Nem szívesen törődöm bele, hogy bizonyos jelenségek egyelőre megmagyarázhatatlanok — és az utolsó percig tiltakozni fogok az ellen, hogy korunk nagy varázslói megmagyarázhatatlanná avassanak nagyon is egyszerű összefüggéseket. Felháborít az ok és okozat felcserélése, nem ismerem el, hogy a jobbra és balra ágazó utak egy célhoz vezetnek és soha semilyen inkvizíció előtt sem fogom kijelenteni, hogy a nap forog a föld körül.

Visszautasítom azt a kényelmes gondolkodást, mely ellentétes tartalmú politikai rendszereket egy kalap alá vesz, mert bizonyos módszereik hasonlítanak. Nem akarom most megnevezni a leggyakrabban „azonosított” politikai rendszereket, melyek a valóságban csak annyira azonosak, mint amennyire az asztal azonos a számmal azon a címen, hogy mindkettőnek négy lába van.

Igen, korszerűtlen vagyok és nyilván sokszorosán szentségtörő. Nem veszek részt a nagy örömnépeken — és gyászünnepségeimet is teljes magányban ülöm meg, egészen mást gyászolva, mint a többiek. Azt hiszik ezért, hogy tömeggyűlölő vagyok? Súlyos tévedés. A tömeggyűlölet, a „csorda” megvetése korunk egyik kardinális erénye. Sajnos, a tömeg egy része e pillanatban azokat követi, akik lenézik és csak fegyelmezésre és gyarmatosításra méltatják. Ez azonban nem változtatja meg érzéseimet a tömeg iránt. Nem gyűlölöm és nem tartom távol az „alacsony tömeget.” Csak addig alacsony, míg parancsolóit tiszteli, amíg másban hisz, nem önmagában. Hatalmas teremtő erőket sejtek benne — ezek majd akkor bontakoznak ki, ha mer és tud hinni önmagában, ha nem a múlt folytatását, hanem a jövő megteremtését tartja feladatának.

Harmincas vagyok, nemzedékem lassanként „uralkodó” nemzedékké lép elő. Min uralkodik majd? Valószínűleg csak magán, mint jólnevelt nemzedékhez illik. Alig van kapcsolatom ezzel a generációval. Az idősebb természetszerűen idegen tőlem — nem marad más számomra, csak a legújabb, a húszévesek légiója. Növekvő érdeklődéssel és féltéssel fordulok feléje. „Ifjúság, — bolondság” — szokták mondani. Aggódva lesem; tud-e még bolond lenni ez az ifjúság, tud-e még forrongani? Mernek-e még ezek a fiúk az apákkal harcolni, mint ahogy apáik merték, a maguk ifjúkorában? A mai harmincasok is harcoltak annakidején az apákkal, de csak azért, hogy a nagyapák és még régebbi ősök tekintélye mögé menekülhessenek. Hogy érznek, mit akarnak a mai húszévesek? Megvallom, már csak ők érdekelnek. Múlt vasárnap fiatal túristákkal találkoztunk a hegyekben, egészen fiatal fiúkkal és

lányokkal. Szép és új dalokat énekeltek a szabadságról — és néhányat a régiékből, melyeket mi is énekelünk valamikor. Pár percig keresztették erdei utunkat és ezek nagyon szép, nagyon biztató percek voltak.

Egyébként jámboran, ártalmatlanná téve járok az emberek között. Középeurópai „köziró” vagyok 1937-ben, tehát a légynek sem tudok ártani, vagy használni. Gyakran sétálok magánosan a körúton, kissé görnyedten, hátratett kézzel, lassan, majdnem ünnepélyesen. Ilyenkor úgy érzem magam, mintha nyugdíjban volnék — a közvélemény nyugalmazott lelkiismeretfurdalása. Egyelőre kevés reményem van, hogy újra hivatalba léphessek. Minthogy ezt sokan tudják, ezúton is közlöm, hogy mindaz, ami ma zajlik, jóváhagyásom és beleegyezésem nélkül történik és érte semmi néven nevezendő felelősséget nem vállalhatok.”

A CUKORGYÁR, A RÉPATERMELŐ ÉS A FÖLDMŪVES

Egy bánáti szegényparaszt írását közöljük, amiben a vojvodinai földművesek helyzetét rajzolja meg egyszerű, meggyőző képekben.

A petrovgrádi cukorgyár egy métermázsa cukorrépaért 22 dinár 15 parát fizet a termelőnek. Mennyi jut ebből a földmunkásnak, aki a répát megműveli?

A cukorrépa a termelők a termés egy negyed részéért adják ki a munkásnak. A földmunkás tehát 1 métermázsa cukorrépaért 5 dinár és 53 parát kap, míg 16 dinár 62 para a földtulajdonosé. De mennyi munka van egy hold cukorrépaival? A paraszt kétszer mélyen felszántja a földet, tavasszal a répát elveti, össze a termést beszállítja kocssal a legközelebbi vasút- vagy hajóállomásra. Ezzel befejezte munkáját.

Más a dolga a szegény földmunkásnak. A munka legnagyobb, a haszon legkisebb része az övé. A cukorgyár a répát métermázsanként fizeti, tekintet nélkül arra, hogy 100 métermázsa cukorrépa egy holdon vagy félen termett. Azonban a földmunkásnak vagy szegényparasztnak ugyanannyi munkájába kerül egy hold répa megművelése akár 150, akár csak 50 métermázsa cukorrépa terem azon. Csak a szállítás körül van kevesebb munka. A földmunkás legalább háromszor kapálja a répát, ha az idő esős, akkor négyszer is. Egyszer kell egyelni és egyszer lefejni. Egy hold répával egy személynek 40—45 napi munkája van, ha naponta 14 órát dolgozik. Nagyon ritka esetben, ha a nyár nagyon esős, 200 sőt 300 métermázsa répa is teremhet, de ez minden tíz évben egyszer történik meg. 150 métermázsa cukorrépa átlagtermést véve alapul, a mezőgazdasági munkás 45 nap alatt 829 dinárt keres.